

A társadalmi és civil szervezetek szerepe a polgári-, és katasztrófavédelem tükrében

Jackovics Péter pv. főhadnagy, kiemelt főelőadó, OKF Mentésszervezési Főosztály

Háttér

Magyarországon az Alkotmány az alapvető szabadságjogok között garantálja az egyesülési szabadságot is. Az egyesülési jogról szóló - módosított - 1989. évi II. törvény részletesen szabályozza a társadalmi szervezet fogalmát és jogállását.

Társadalmi szerepük szerint lehet:

- civil szervezetek,
- Not-for-profit szektorban pedig:
  - ☐ Kiemelten közhasznú társaság,
  - ☐ Közhasznú társaság,
  - ☐ Közalapítvány,
  - ☐ Alapítvány,
  - ☐ Egyesület,
  - ☐ Karitatív szervezet.

Az önkéntes (különleges) civil mentőszervezet az a különleges kiképzésű speciális technikai eszközökkel felszerelt, katasztrófák és veszélyhelyzetek hatásainak kivédésére, felszámolására, valamint emberi élet mentésére önkéntesen létrehozott civil szerveződés, amely közhasznú minősítéssel rendelkezik A mentőcsapat, az a speciális eszközökkel felszerelt, komplex alakulat, amely a katasztrófa-elhárítási feladat végrehajtására, több önkéntes mentőszervezetből, vagy szervezetekből került összeállításra. Ilyen nemzetközi elvárás ma a földrengés sújtott területen bevethető (komplex mentésre alkalmas) városi kutató-mentő csapatok létrehozása és alkalmazása.

A hazai civil mentőszervezetek főbb tevékenységi köre:

Kutyás személykeresés, romkutatás,
Búvár és vízi/árvízi mentés,
Barlangi mentés,
Műszaki-, magasból-mélyből mentés, alpintecnika,
Légi mentés,
Egészségügyi/orvosi ellátás biztosítása,
Komplex mentési műveletek.

A hazai mentőszervezetek és a katasztrófavédelem közötti hatékony együttműködés érdekében 2003. március 4-étől kezdődően, a Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság folyamatosan nyilvántartja a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok által együttműködő civil mentőszervezeteket. A civil szervezetek személyi és technikai kimutatása jelenleg az alábbiakban összegezhető:

Mentőszervezetek száma:	61
Mentőszervezetek tagjainak száma:	983
Járművek mennyisége:	251
Eszközök száma:	525
Mentőkutyák száma:	71

Rendeltetésük

A civil, különleges mentőszervezetek tevékenységének nagy hazai és nemzetközi hagyománya van, de az ország társadalmi, gazdasági fejlődésével számuk és szakosodásuk nagymértékben megszorodott. Feladataikat alapszabályukban meghatározottak szerint látják el. Speciális felkészültségük és felszereltségük alapján tevékenységi körük sokrétű, a mentés és katasztrófa-elhárítás minden területére kiterjed. Igénybevételük helyi szinten, együttműködési megállapodások alapján a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok ügyeletén, illetve országosan és nemzetközi szinten a Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságon keresztül történik, a már kialakult Eljárási Rend és kiképzettség alapján.

Legtöbb civil mentőszervezet, alaprendeltetésből adódóan önként vállalja, hogy felajánlott erőikkel és eszközeikkel értesítés (riasztás) esetén a helyszínre vonul és közreműködik a mentésben. A kárterületen készek mentési kapacitásaikat megosztani. Hazai és külföldi bevetéseken önként vesznek részt.

Nemzetközi alkalmazás esetén saját teljesítőképességeiket (Mentési, Kutatási, Vezetési, Egészségügyi, Logisztikai) az ENSZ INSARAG (Nemzetközi Kutató Mentő Tanácsadó Csoport) Irányelvekben megfogalmazott összetevők alapján alakítják ki. Alkalmazhatóságukat a teljes önellátás elvét figyelembe véve legalább 10 napos műveleti időszakra alakítják ki. Eszközeiket, felszereléseiket bevetésre alkalmas állapotban tartják úgy, hogy az megfeleljen a hazai jogszabályi, műszaki követelményeknek és egyéb előírásoknak.

Civil mentőszervezetek fontossága

Európa számos országában – alkalmazkodva a törvényes jogrendhez, a hivatásos katasztrófavédelmi szervek irányításával – szintén megvalósul a különleges kiképzéssel rendelkező szervezetek, szervezeti egységek bevonása a katasztrófa-elhárításba. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy ez kétféle módon valósul meg. Az egyikben a hivatásos katasztrófavédelmi szervek rendelkeznek speciálisan kiképzett és különleges feladatokra bevethető egységekkel, így ezek fenntartása nem igényel további költségeket. A másik szisztéma szerint – Magyarországhoz hasonlóan – a civil szervezetek bevonásával próbálják meg kezelni a különleges szaktudást igénylő helyzeteket, melynek feltétele a szerveződések finanszírozásának (állami támogatás, pályázati rendszer, eszközfejlesztés) részleges megoldása.

Hazánk ENSZ, EU és NATO tagságából adódó elvárások várhatóan tovább fogják erősíteni a civil szervezetek bevonásának igényét, amely túlmutat a tagállam önvédelmi jellegén, illetve az „önkéntes” külföldi bevetéseken, így a tagságokból adódóan „kötelező” a részvétel kárelhárítás esetén. Ez nem jelenti azt, hogy a bekövetkezett események helyszínét jóhiszemű módon „katasztrófa turisták” lepják el és akadályozva ezzel a mentés koordinálását, gondot okozhatnak az amúgy is segítségre szoruló országoknak.

Az országhatáron belüli szakmai tevékenység mellett az OKF – folytatva a jogelődjei által megkezdett munkát – kiemelt figyelmet fordít a nemzetközi katasztrófa-segítségnyújtásban való aktív részvételre. Az évek során sikerült szoros együttműködést kialakítani az ENSZ OCHA, így – együttműködve az ENSZ illetékes szerveivel – több esetben részt venni az e területen jelentkező segítségnyújtási feladatok végrehajtásában, bevonva az önkéntes mentőszervezetek szakembereit.

A Katasztrófavédelmi törvény az OKF Főigazgatóját teszi felelőssé a nemzetközi segítségnyújtásba bevonható alárendelt szervek, szervezetek folyamatos készenlétéért, a segítségnyújtás szervezéséért és a kapcsolódó feladatok koordinálásáért. Hazánk nemzetközi kötelezettségvállalása igényli a széles körben, a világ bármely pontján bevethető egységek meglétét, készenlétben tartását, azokról rendszeres adatszolgáltatást, riaszthatóságuk naprakész nyilvántartását.

Megtett hazai és nemzetközi lépések katasztrófa-segítségnyújtás feladatrendszerében

A magyar kutató-mentő csapatok tevékenysége – többek között a törökországi és az indiai földrengés során végzett eredményes munka - nagyfokú elismerést váltott ki mind a helyi hatóságok, mind pedig a lakosság körében. A természeti katasztrófák következtében kialakult helyzetek kezelése során szerzett gyakorlati tapasztalatok, illetve a szakmai értékelések arra ösztönözték az OKF-et, hogy áttekintse a Magyarországon működő önkéntes mentőszervezetekkel kialakított kapcsolatrendszerét, amelynek eredményeként – maximálisan figyelembe véve az OKF Civil Szakstratégiáját - megkezdődött az új elképzelések szerinti rendszer kiépítése.

A nagy számú és széles tevékenységi körű civil mentőszervezetek működése szabályozott koordináció nélkül nem tartható fenn tovább eredményesen. A jelenlegi helyzet alapján az a szakmai álláspont alakult ki, hogy az egyedi együttműködési megállapodások, eseti igénybevételek rendszere nem alkalmas e szervezetekkel való kapcsolatrendszer megfelelő rendezésére, ezért kidolgozásra került e szervezetek tevékenységét szabályozó jogszabály.

Az OKF elkészítette az önkéntesek és civil szervezetek katasztrófa-elhárításba történő részvételéhez című „Irányelveket”, amely dokumentum átfogja a nemzetközi követelmények (ENSZ INSARAG Irányelv), a BM Civil Stratégia, a hatályos jogi szabályozók (Katasztrófavédelmi Törvény és végrehajtási rendeletei) és az eddigi tapasztalatok alapján kialakult szakmai elveket a civil szervezetek bevonására. Ezen Irányelv egyik tényezője az önkéntes mentőszervezetek témaköre, amelyet a kormányrendelettel kíván szabályozni.

Az elkészült jogszabálytervezetek egyértelműen szabályoznák a speciális szervezetek hazai és nemzetközi alkalmazásának körülményeit, és törekednek a kiszámítható pénzügyi támogatási rendszer létrehozására, elejét veszik – az ENSZ 57/150 Közgyűlési Határozat által is ellenzett – „katasztrófa turizmusnak” anélkül, hogy a társadalmi szervezetek önállósága, önkéntessége csorbát szenvedne. A jogszabály életbelépésével a tűzoltóságok is egyszerűbben és gyorsabban vehetnék igénybe ezen szervezetek segítségét, és a kárhelyszínen történő tevékenység szabályozásával zökkenőmentesen lehetne biztosítani az együttműködést. A Katasztrófavédelmi törvény módosításával lehet elérni, hogy a Kormány és a Belügyminisztérium felhatalmazást kapjon az említett rendeletek megalkotására.

A 2005. évben beterjesztett Kormány- és BM rendelet egy olyan költségvetési rendszert irányoz elő az OKF nyilvántartásában szereplő mentőszervezetek számára, amelyben pályázatok kiírásával lehetőséget teremt további anyagi források kihasználására, és egyértelműen meghatározza a finanszírozás kérdéskörét.

Kollektív Együttműködési Megállapodás

A szervezetek hatékony alkalmazása érdekében, az OKF Kollektív Együttműködési Megállapodást kötött öt hazai reprezentatív civil szervezettel.

A megállapodást az alábbi szervezetek, illetve szakmai szövetségek képviselői írták alá az OKF főigazgatójával:

a Magyarországi Mentőcsoporthoz Szövetsége (MMSZ),
a Fővárosi Központi Rendeltetésű Mentőszervezet (FKRMSZ),
a Pannon Mentőkutyás Alapítvány,
a Zalaegerszegi Különleges Mentők Kiemelten Közhasznú Egyesület,
és a Neptun Búvár Klub Kiemelten Közhasznú Egyesület.

A megállapodásban a mentőszervezetek vállalják, hogy alaprendeltetésük szerint segítenek és közreműködnek a hazai katasztrófák és veszélyhelyzetek hatásai elleni védekezésben, valamint a nemzetközi segítségnyújtásban. Egyedi felkészültségük alapján részt vesznek a katasztrófák következményeinek felszámolásában, az élet- és tárgymentésben, eltűnt személyek (romok alatt rekedt) felkutatásában, kimentésében és egészségügyi, illetve humanitárius ellátásában. Összetett mentési tevékenységeiket képzett, illetve rendszeresen vizsgáztatott személyi állománnyal és kutyákkal, a jogszabályban előírt műszaki állapotú technikai eszközökkel önkéntesen végzik.

A hazai és nemzetközi mentésben résztvevő civil mentőszervezetek felkészítése

Az ENSZ Közgyűlés 57/150 (2002. december 16-ai) ülészakán a „Nemzetközi Városi Kutató és Mentő segítség hatékonyságának megerősítésére” hozott határozat alapján, valamint a BM Civil Stratégiájával összhangban, az OKF a hatékony alkalmazás érdekében célul tűzte ki a hazai, illetve nemzetközi önkéntes mentőszervezetek egységes felkészítését és tevékenységük koordinálását.

Az OKF az ENSZ INSARAG elvárásoknak megfelelő kiképzésű, felkészültségű és felszereltségű mentőcsoporthoz kíván – nemzetközi segítségkérés esetén – a katasztrófa sújtotta területre kiküldeni. Ezen mentő egységek hatékonyan és eredményesen és főként hitelesen képviselhetik a Magyar Köztársaságot a katasztrófasújtotta térségben.

Az OKF több vonalon lépéseket tett a katasztrófavédelemben bevonható különleges kiképzésű civil mentőszervezetek tevékenységének megnyugtató rendezésére. 2003. szeptemberében az ENSZ INSARAG Európa/Afrika Regionális Értekezleten, a nemzetközi követelményeknek való megfelelés érdekében, az OKF felvette a kapcsolatot az ENSZ OCHA illetékeseivel és a tárgyalások eredményeként kialakult egy három fázisból álló, egymásra épülő képzési rendszer. Ez teljes mértékben megvalósítja az új minősítési és akkreditációs folyamatot az OCHA szakemberei által kidolgozott tematika és tananyag felhasználásával.

I. fázis:

A „*Kiképzők kiképzése*” tanfolyam (angol nyelvű) Budapesten, 2004. február 16-19. között került megszervezésre és lebonyolításra. A tanfolyamon a hazai katasztrófavédelmi szervezetektől 14 fő, megfigyelőként a társszervektől 3 fő és négy nemzet 1-1 fő képviselője. (Macedónia, Szerbia Montenegró, Szlovénia, Ukrajna). A kurzuson végzett hallgatók jogosultságot nyertek arra, hogy — a BM OKF által szervezett és az ENSZ OCHA képviselői által felügyelt keretek között — felkészítő tanfolyamokon végrehajtsák a hazai speciális kutató-mentő csapatok kiképzését, felkészítését a hazai és nemzetközi bevetésekre.

II. fázis:

2004. október 4-8. között került megrendezésre az önkéntes mentőszervezetek hazai ENSZ INSARAG tanfolyama „*a hazai és nemzetközi mentésben résztvevő csapatok felkészítése a*

koordinációs és bevetési tevékenységéről” elnevezésű kurzus. A szentendrei volt szovjet laktanya területén megrendezett gyakorlaton az ENSZ OCHA megfigyelői a mentőcsapatok együttműködését vizsgálták.

A gyakorlat célja volt, hogy bemutassa és gyakoroltassa az ENSZ INSARAG földrengés reagálás módszertanát, amely az INSARAG Irányelveken alapul. Ez magában foglalta a következő feladatokat:

- A nemzetközi USAR csoportok mozgósítása.
- Egy szimulált UNDAC (ENSZ Katasztrófabecslési és Koordinációs Csoport) csoport felállításának gyakorlása az OSOCC¹-ban, a nemzetközi USAR művelet koordinálása.
- A nemzetközi USAR csoportok és a LEMA² által végzett közös USAR műveleti tervezés gyakorlása, az OSOCC támogatásával.
- A hazai katasztrófavédelmi hatóságok gyakorlása a nemzetközi USAR segítség fogadására, koordinációjára.

A gyakorlat törzsvezetési gyakorlat formájában került végrehajtásra az USAR csoportok vezető állományával (5 fővel maximum) és egy kis létszámú nemzetközi ENSZ megfigyelővel. A gyakorlatterv kidolgozása az alábbi fő célok köré csoportosul:

- A mentőcsapatok elméleti felkészültségének felmérése és vizsgálata vezetési-irányítási szempontból.
- Megvizsgálni, hogy a mentőcsapatok az INSARAG szerint öt mentési komponensnek megfelelő eszközparkkal és személyi állománnyal összhangban képesek-e tevékenykedni.
- A mentőcsapatok együttműködési és koordinációs képességének vizsgálata. Civil szervezetek tevékenysége nemzetközi szervezetekkel (ENSZ OCHA), mentőcsapatokkal (USAR).

III. fázis:

2005. november 6-11. között került sor az ENSZ OCHA szakmai felügyelete mellett, a képzés III. fázisára, az *ENSZ INSARAG Minősítő, Komplex Városi Kutató-mentő gyakorlatra*, melynek helyszíne Lenti-Zajda volt honvédségi laktanya területe volt.

E rendezvény célkitűzése volt, hogy a résztvevők számot adjanak a korábbi foglalkozásokon elsajátított ismereteikről, azok alkalmazásának készségéről, illetve mutassák be komplex kutató-mentő képességeiket a hazai szakemberek és az ENSZ OCHA minősítő szakemberei számára.

A gyakorlat elgondolása egy hazánk közelségében lévő országban bekövetkezett természeti katasztrófa helyzeten alapult. A forgatókönyv feltételezése szerint a nagy erejű földrengés több településen az infrastruktúra és az épületek összeomlását okozta. A katasztrófa hatásainak kezelése a nemzeti és helyi képességeket meghaladja. Ennek eredményeképp az érintett ország nemzetközi segítségért folyamodik.

A gyakorlat törzsvezetési és komplex városi kutató-mentő (USAR) gyakorlat formájában került végrehajtásra az USAR csoportok mintegy 150 fős állományával és nemzetközi ENSZ megfigyelőkkel.

A gyakorlat elérte célját, a háromlépcsős képzés és gyakorlat végső állomásaként az USAR csapatok megkapták az ENSZ OCHA minősítő tanúsítványát. Három magyar mentőcsapat

¹ ENSZ Helyszíni Műveletek Koordinációs Központja (UN On-Site Operations Coordination Centre)

² Helyi veszélyhelyzet-kezelő Hatóság, Ügynökség (Local Emergency Management Authority, Agency)

szerzett INSARAG minősítést. A három csapat minősítése mérföldkő a magyar katasztrófavédelem történetében, mellyel néhány tucat minősített nemzetközi USAR csapat táborába kerülhettek be a civil szervezetek.

Az ENSZ OCHA természeti katasztrófákkal foglalkozó igazgató-helyettese, valamint a Veszélyhelyzeti Szolgálatok Szakág vezetője Gerhard Putman-Cramer úr, a belügyminiszter asszonyhoz intézett levelében fejezte ki elismerését a 2005. november 08-11. között Lenti-Zajda volt honvédségi laktanya területén megrendezett ENSZ INSARAG minősítő, komplex városi kutató-mentő gyakorlatért. Levelében többek között kifejtette: „Ez az értékelési gyakorlat, amely első volt a maga nemében, nagyon sikeres volt, és fontos lépésnek tekintjük az INSARAG módszertanának fejlesztésében, valamint az USAR-képesség erősítésében”. Ezzel a Magyar Kormány nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az ENSZ Közgyűlésének 57/150-es határozata „A nemzetközi USAR segítségnyújtás hatékonyságának és összehangolásának erősítése”, célja megvalósuljon.

Az ENSZ minősítés és az értékelés végső eredménye:

Nehéz kategóriájú USAR Csapat	Fővárosi Központi Rendeltetésű Mentő Szervezet	
Közepes kategóriájú USAR Csapat	Magyarországi Mentőcsoportok Szövetsége	
	Magyarországi Városi Kutató-Mentő Csapat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pannon Kutyás Kutató-Mentő Csoport Közhasznú Társaság, 2. Zalaegerszegi Különleges Mentők Kiemelten Közhasznú Egyesület, 3. Neptun Búvár Klub Kiemelten Közhasznú Egyesület.

Civil szervezetek alkalmazása

Árvízi védekezésbe bevont civil mentőszervezetek

A 2006. március 31. és április 27. közötti időszakban, 25 civil mentőszervezet 259 fővel, 101 technikai eszközzel (1 MI-2 helikopter, 36 gépjármű, 12 vízi jármű, 7 szivattyú és 45 egyéb) vett részt a Duna, valamint a Tisza és mellékfolyóin levonuló árhullám következtében kialakult árvízi veszélyhelyzet kezelésében.

Feladatuk főleg a műszaki munkákra (gátépítés, fóliázás, szivattyú tisztítás), az élet- és anyagi javak mentésére, a logisztikai feladatokra, a szivattyúzásra, a kárhelyek megvilágítására és az egészségügyi tevékenységek ellátására terjedt ki.

Nemzetközi segítségnyújtás és együttműködés fontosabb eseményei 2005-től:

Időpont	Helyszín	Esemény
2004. 12.28-2005.01.08.	Srí Lanka	Magyar katasztrófavédelmi orvosi mentőcsapat
2005.01.08-01.29.	Srí Lanka	Víztisztító, humanitárius segítségnyújtás
2005.04.30-05.04.	Szerbia-Montenegró	Búvár személykereső részleg
2005.05.18-06.11.	Románia	Víztisztító
2005.06.01-06.11.	Szerbia-Montenegró	VFCS, mentesítés

2005.07.16-07.26.	Románia	Árvízi- és műszaki mentő alakulat
2005.07.18-07.28.	Románia	Vízisztító
2005.07.28.	Románia	Lakósátrak küldése
2005.08.24.	Románia	Humanitárius segítségnyújtás, sátrak
2005.08.26.	Románia	Humanitárius segítségnyújtás, mentőautók, élelem
2005.08.28.	Románia	Humanitárius segítségnyújtás, fektető anyagok, szivattyúk
2005.10.07-10.14.	Ukrajna	„Joint Assistance 2005” katasztrófareagálási gyakorlat
2006.07.09-07.16.	Lengyelország	Városi kutató-mentő gyakorlat
2006.07.23-27.	Bulgária	EU TACOM SEE gyakorlat
2006.08.07.	Libanon	Segélyszállítmány kiküldésének koordinációja
2006.09.18-09.22.	Dánia, Svédország	EU DANEX 2006 gyakorlat
2006.10.24-10.27.	Olaszország	NATO gyakorlat, VFCS

A hazai és nemzetközi katasztrófák esetén a karitatív tevékenység és a kutató-mentő csapatok munkájának elkülönülése

Az ENSZ Közgyűlés 2001. augusztus 20-i ülésén elhangzott Jelentés, továbbá az Európai Tanács 2001-ben Göteborgban megtartott ülésén kinyilvánított Útmutatás, valamint a Délkelet-Európai Stabilitási Paktum Művelési Csoportjának 2001. évi Regionális Jelentése egyaránt utalnak arra, hogy szükség van - az integrált nemzeti katasztrófareagelési stratégia részeként - a nem kormányzati szervezetek feladatainak, és szerepének egyértelmű megfogalmazására és fejlesztésére.

A nemzetközi segélyszervezetek mellett (pl.: UNICEF, WFP, UNDP³) a NGOs⁴-nak is jelentős szerep jut a katasztrófa következményeinek és a lakosságot érintő utóhatásainak felszámolásában.

A Magyar Vöröskereszt 122 éves fennállása történetében minden eddiginél nagyobb katasztrófa segély programját valósította meg az elmúlt 4 év során. A teljes programjuk költségértéke 1.378.478.066 forint (5,673 millió Euró): Ezzel 2062 segélyszállítmányt juttattak el a szomszédos országokba. Közel 100 millió forint értékben juttattak el hazai családoknak pénzsegélyt (411.500 Euró)⁵.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat természetbeni és pénzadományokat gyűjt és gondoskodik azoknak a szervezet céljai és az adományozók szándékai szerint történő felhasználásáról, elosztásáról. Az adományokat kizárólag közcélokra fordítja.

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet 2001 óta végez humanitárius segélyezést és nemzetközi fejlesztő munkát Észak-Afganisztánban, valamint Üzbegisztánban. A Segélyszervezetnek több önálló programja is volt Üzbegisztánban, ezek során összesen 20 tonna különböző élelmiszert osztott ki.

³ ENSZ Gyermeksegélyalap, Élélmezési Világprogram, ENSZ Fejlesztési Program

⁴ Nem kormányzati Szervezetek (Non-Governmental Organizations)

⁵ Forrás: <http://www.voroskereszt.hu/index.php?inc=katasztrofa>, 2006.02.16.

A Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány a fizikai segítségnyújtás mellett a lelki segítségnyújtást is fontosnak tartja. Részt vettek a Srí Lankai segítségnyújtásban és újjáépítésben. Több humanitárius projectet indítottak el.

A Katolikus Karitászmozgalom tagjai azok az önkéntes segítők, akik tevékeny részt vállalnak a humanitárius munkákban, elsősorban egyházközségek (plébániák) keretében működő karitászcsoportokhoz csatlakozva.

A karitatív szervezetek tevékenységének értékelése

Az OKF együttműködési megállapodásokkal rendelkezik a jelentősebb, országos lefedettségű működő karitatív szervezetekkel, amely kiterjed a kölcsönös információcserére és tájékoztatásra, valamint a hazai és külföldi humanitárius segítségnyújtás terén történő együttműködésre (segélyezés, mentál-higiéniás rehabilitáció, lelki gondozás, képzés). Együttműködő szervezetek: Magyar Karitászmozgalom, Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat, Magyar Vöröskereszt, Johannita Segítő Szolgálat.

Tevékenységük jelentős hiszen, a szervezetek nagy számú aktivistái és önkéntesei, mint a lakosság részesei a területen, elsőként észlelik egy katasztrófa hatásait, a várható veszélyeztetést vagy egy rendkívüli eseményt. A szervezetek állandó külföldi kapcsolatai révén a segélyszállítmányok mozgósítását, szállítását, raktározását azonnal meg tudják oldani, katasztrófa esetén nagy mennyiségű segélyt, erőt, eszközt tudnak mozgósítani. Fontos szerepük van a humanitárius segítségnyújtásban, a katasztrófa következményei miatt hajléktalanná vált lakosság folyamatos ellátásában. A civil mentőszervezetek szerepe a katasztrófa-segítségnyújtás terén értékelődik majd fel.

Összegzés

Összességében megállapítható, hogy a civil szervezetekkel való együttműködés erősödött, a hazai és nemzetközi segítségnyújtásba való bevonásuk szabályozásában – a rendkívül megosztott érdekek ellenére – folyamatos egyeztetések és konszenzuseresés hatására egyetértés alakult ki.

Az önkéntes (különleges) mentőszervezetek bevonása a feladatok végrehajtásába, az események kezelésébe mindennapos gyakorlat. A szélsőséges időjárási viszonyok, egyéb veszélyhelyzetek, barlangi mentések, stb. során kialakult helyzet hatékony kezelése érdekében szükség szerint állami feladatok átvállalásával járó tevékenységet is végeznek. Javítja a kárelhárítás hatékonyságát, hogy a katasztrófavédelem központi és területi szervei napi kapcsolatban vannak e szervezetekkel, így a naprakészség – mint a jó szakmai együttműködés alappillére – a gyakorlatban is biztosított. Rendszeres a közös gyakorlatok, bemutatók, rendezvények szervezése, illetve az azokon való részvételre történő kölcsönös meghívás.

Magyarország nemzetközi segítségnyújtási tevékenységének megítéléséhez, hazai USAR csapataink népszerűsítéséhez nagymértékben hozzájárult az ENSZ INSARAG három lépcsős képzésének és minősítő gyakorlatának megrendezése, továbbá az ENSZ OCHA és EU MIC koordinálása alatt történő nemzetközi segítségnyújtás terén történő szerepvállalással hazánkról kialakított kép kedvezőbbé vált.